

NOTAT

ERHVERVSSTYRELSEN

Vejlsøvej 29
8600 Silkeborg

Tlf. 35 29 17 00
CVR-nr 10 15 08 17
E-post deb@erst.dk
www.erst.dk

Bilag 6.2: Strategiske indspil fra erhvervshusenes bestyrelser

I henhold til aftale mellem erhvervsministeren og Danmarks erhvervsfremmebestyrelse om *Strategi for erhvervsfremme i Danmark* skal erhvervshusenes bestyrelser involveres i prioriteringen af midler til indsatser, der adresserer udfordringer og muligheder i deres respektive landsdele.

Dette er konkret implementeret i Investeringsplan 2023 ved, at hver erhvervshusbestyrelse har leveret et skriftligt bidrag samt et kort video-pitch på baggrund af et opdrag om at levere strategisk indspil ud fra de respektive lokale udfordringer og muligheder og det særlige kendskab, erhvervshusene har til virksomhederne og deres behov i deres geografiske område. I forlængelse heraf har erhvervshusenes bestyrelser præsenteret bidragene for erhvervsfremmebestyrelsen på bestyrelsesmøde d. 20. september 2022.

Erhvervshusenes bidrag sammenholdes i nedenstående, og der redegøres for gennemgående temaer, herunder hvordan de er afspejlet i forslaget til Investeringsplan 2023, i bestyrelsens samlede projektportefølje, samt hvis det ikke foreslås at være en del af erhvervsfremmebestyrelsens portefølje.

Erhvervshusbestyrelsernes strategiske indspil

De seks erhvervshusbestyrelser samt bestyrelsen for erhvervshus Hovedstadens filial på Bornholm har hver leveret et strategisk indspil. På tværs af de syv strategiske indspil er der opbakning til et fortsat fokus på forenkling, genkendelighed og sammenhæng mellem indsatser, så erhvervsfremmesystemet også i de kommende år udvikles med fokus på at fastholde velfungerende, kendte indsatser for virksomhederne. Samtidig fokuserer erhvervshusene på et behov for brede, fleksible indsatser, der kan imødekomme forskellige behov.

Erhvervshusbestyrelserne betoner fem centrale temaer for erhvervsfremmesystemet og investeringsplanen:

1. Videreudvikling af signaturindsatser
2. Prioritering af lokale erhvervsfyrtårne
3. Forsyningsikkerhed, grøn omstilling og omstilling af kerneforretningen
4. Lokal og regional erhvervsudvikling
5. Internationalisering, digitalisering og arbejdskraft

1. Videreudvikling af signaturindsatser

Erhvervshusene betoner vigtigheden af erhvervsfremmebestyrelsens signaturindsatser, herunder bl.a. lokale erhvervsfyrtårne, Virksomhedsprogrammet og Iværksætterprogrammet. Indsatserne opleves som værdiskabende for

ERHVERVS MINISTERIET

virksomhederne, og der er bred enighed om, at de bidrager til et genkendeligt, ensartet og overskueligt erhvervsfremmesystem til gavn for SMV'er og iværksættere i hele landet. Flere erhvervshuse bemærker også, at det er omkostnings-effektive indsatser, der gavner mange virksomheder.

Virksomhedsprogrammet

Erhvervshusene påpeger, at det er en prioritet, at Virksomhedsprogrammet videreføres og tager positivt imod, at Virksomhedsprogrammet 2023-25 allerede er annonceret. Det bliver bl.a. bemærket konkret af Erhvervshus Nordjylland, at det nye spor *SMV:Professionalisering* er en positiv tilføjelse, der kan sikre, at indsatser kan tilpasses virksomhedens konkrete behov.

Erhvervshus Sjælland beskriver behovet for et regionalt Sjællandsprogram, hvor erhvervshuset bl.a. angiver, at Sjællandsprogrammet skal målrette hjælp til udvikling af strategi og ledelse, eksport, digitalisering, iværksætteri og grøn omstilling i virksomhederne, som også er gennemgående i Virksomhedsprogrammet. Erhvervshus Sjælland rejser desuden et konkret ønske om udvidelse af virksomhedsprogrammet med et yderligere nyt spor med fokus på robotteknologi og automatisering.

Det vurderes, at bestyrelsen med Virksomhedsprogrammet 2023-25 imødekommer erhvervshusenes anbefalinger. Foruden de fire velkendte og efterspurgte spor – SMV:Grøn, SMV:Eksport, SMV:Vækstpilot og SMV:Digital – tilføjer bestyrelsen et nyt femte spor (SMV:Professionalisering), som kan bidrage til at professionalisere de SMV'er, der ikke umiddelbart er klar til at søge de fire øvrige spor, og som har brug for en mere individuelt understøttende indsats forud for deltagelse i de øvrige spor. Der er også mulighed for, at tilbuddene kan tilpasses virksomhedernes behov (fx har der i regi af SMV:Digital været afviklet ansøgningsrunder med fokus på cybersikkerhed og i SMV:Grøn med fokus på energieffektiviseringer).

Med henblik på at sikre, at alle virksomhedsprogrammets spor forankres bredt med deltagelse fra alle relevante geografiske områder, er der lagt op til, at selve driften af Virksomhedsprogrammet følges tættere, ligesom det konkret er betinget, at mindst 20 pct. af aktiviteterne gennemføres i Region Sjælland.

Det bemærkes, at SMV:Robot indgår som et muligt nyt initiativ i regeringens digitaliseringsstrategi, hvorfor det anbefales at afvente evt. forhandlinger herom. En prioritering af et evt. nyt spor i virksomhedsprogrammet fra bestyrelsen må forventes at betyde, at der alt andet lige vil være mindre økonomi til andre spor i virksomhedsprogrammet efter 2025.

Iværksætterindsatsen

Erhvervshusene betoner alle vigtigheden af fortsat at kunne understøtte iværksætteri, hvor de fleste erhvervshuse konkret nævner de eksisterende iværksætterindsatser IværksætterDanmark og Beyond Beta som gode til at varetage hhv. det brede og specialiserede behov ift. iværksætteri. I forlængelse heraf rejses et gennemgående ønske om, at indsatserne fortsat fokuseres på, at det er enkelt for iværksættere at deltage, så det ikke opleves kompliceret at få hjælp til udvikling af sin idé, men reel adgang til hurtig og anvendelig sparring.

Derudover ønsker Erhvervshus Sydjylland, at tilbuddene i iværksætterindsatsen skal sigte efter udbredelse til flere selvstændige, mens Erhvervshus Fyn fokuserer på flere vækstiværksættere, Erhvervshus Nordjylland på videniværksættere,

og slutteligt ser Erhvervshus Hovedstaden et potentiale i et styrket internationaliseringselement. Erhvervshus Sjælland peger på, at der er behov for, at dele af indsatsen vedr. iværksætteri løftes i en særlig regional indsats på Sjælland.

Med Investeringsplan 2023 lægges der op til at investere 123 mio. kr. i et nyt iværksætterprogram. Indsatsen foreslås – som anbefalet af erhvervshusene – bl.a. at indeholde en bred indsats i stil med Iværksætterdanmark og en specialiseret indsats, som rummer de bedste elementer fra Beyond Beta. Der vil – som anbefalet af Erhvervshus Hovedstaden – blive sat ekstra fokus på internationalisering i den specialiserede iværksætterindsats. Derudover kan mange iværksætteres behov for at samarbejde med andre virksomheder og aktører om innovation desuden imødekommes i regi af klyngeprogrammet Innovationskraft 2023-2024, herunder særligt videniværksættere og generelt samarbejde med videninstitutioner.

2. Prioritering af lokale erhvervsfyrtårne

Erhvervshusene fremhæver, at signaturindsatsen med de lokale erhvervsfyrtårne bør prioriteres som en langsigtet investering med stabile og fleksible rammer, og at det er vigtigt at understøtte udviklingen af fremtidens styrkepositioner.

Erhvervshusene pointerer, at fyrtårnene netop har mulighed for at realisere væsentlige erhvervspotentialer, som Danmark skal leve af i fremtiden. De betoner, at indsatsen skal indrettes fleksibelt, så fyrtårnenes forskellige behov ift. at arbejde med fx innovation, kompetenceudvikling, forretningsudvikling og iværksætteri kan tilgodeses. Erhvervshus Midtjylland og Fyn nævner indsatser inden for kompetenceudvikling og -tiltrækning, grøn omstilling, innovationssamarbejder, digitalisering og skalering, mens Erhvervshus Hovedstaden og filialen på Bornholm ser behov for at prioritere udvikling og test og demonstration af nye løsninger – og senere internationalisering – direkte hos virksomhederne.

Størstedelen af erhvervshusene ser et tydeligt behov for at øge relevansen for SMV'erne, så de i højere grad får gavn af fyrtårnene og kan indgå i værdikæderne i og omkring fyrtårnene, herunder især som underleverandører. Erhvervshus Midtjylland har fokus på at styrke sammenhængskraften i initiativerne i erhvervsfyrtårnet for vandteknologi med fokus på forretnings- og beskæftigelsesmæssige muligheder.

Flere erhvervshuse nævner, at det er vigtigt, at indsatser i fyrtårnene sammen tænkes med andre eksisterende indsatser, fx virksomhedsprogrammet og iværksætterindsatserne, så det ikke risikeres, at de kannibaliserer på hinanden, og at der skabes uhensigtsmæssige overlap og parallelle programmer, der tilbyder identiske ydelser.

Konkret ser Erhvervshus Fyn et potentiale i at tone alle bestyrelsens indsatser mod fyrtårnene, hvor det er muligt for at skabe reelle effekter. Herunder nævnes delindsatser i Virksomhedsprogrammet fx ift. målretning i retning af underleverandører til fyrtårnene, mens Erhvervshus Nordjylland omvendt påpeger, at der også findes andre centrale underleverandører og påpeger dermed ikke alene et fokus på Fyrtårnene.

I forslaget til Investeringsplan 2023 prioriteres 290 mio. kr. til Erhvervsfyrtårne II. Indsatsen skal bygge videre på REACT-EU-indsatsen og bidrage til at understøtte den langsigtede ambition for erhvervsfyrtårnene, som udtrykt i partnerskabsaftalerne for de respektive fyrtårne – med et skærpet fokus på SMV'er og iværksættere og yderligere kommerialisering af fyrtårnene. Der lægges op til en

bred indsats med mulighed for aktiviteter inden for innovation, forretningsudvikling, kompetenceudvikling og iværksætteri med hovedvægt på innovation. Der vil blive lagt vægt på, at midlerne bidrager til at sikre fokus på kerneaktiviteter i fyrtårnene, som udtrykt ved formål og sigtelinjer i partnerskabsaftalerne. Dertil kommer fokus på sammenhæng og koordination i forhold til andre indsatser.

Det bemærkes i forlængelse heraf, at erhvervshusene ifm. Virksomhedsprogrammet 2023-2025 har understreget, at virksomhedsprogrammet kan og vil bidrage til at understøtte erhvervsfyrtårnene, bl.a. gennem ansøgningsrunder målrettet SMV'er tilknyttet erhvervsfyrtårnene. Det vurderes, at indsatsen samlet vil imødekomme de behov, som erhvervshusene beskriver.

3. Forsyningsikkerhed, grøn omstilling og omstilling af kerneforretningen

Erhvervshusene har samstemmende fokus på, at mange virksomheder er akut udfordrede af inflation, stigende priser på råvarer, materialer og energi, samt usikkerhed om både forsyningsikkerhed og stabilitet i forsyningskæder pga. bl.a. Covid-19 og Ukraine-krigen. Konkret bemærker erhvervshusene, at stigende energi- og råvarepriser har betydelige konsekvenser for virksomhedernes leverancer og omkostningsniveau – og dermed produktivitet og konkurrenceevne, som dæmper væksten.

Erhvervshusene beskriver – foruden akutte behov i forhold til særligt stigende energipriser – et aktualiseret behov for at omstille virksomhedernes kerneforretning både i forhold til grøn omstilling, andre energiformer og i relation til cirkulær økonomi, herunder genanvendelse af ressourcer og råvarer. Erhvervshusene betoner også i forlængelse heraf, at det er vigtigt at have fokus på virksomhederne samlede værdikæde og ikke alene enkelte dele.

Erhvervshusene Nordjylland, Midtjylland og Sydjylland påpeger i forlængelse af ovenstående et behov for indsatser målrettet omstilling af virksomheders forretningsmodeller, herunder ift. energiomstilling og cirkulær økonomi. Flere erhvervshuse bemærker desuden, at omstilling af virksomhedernes forretningsmodel ikke kun vil være relevant for enkeltdele som fx digitalisering, men der ses potentiale i et bredt og fleksibelt fokus på både digitalisering, automatisering, grøn omstilling, eksport og kvalificeret arbejdskraft afhængig af de enkelte virksomheders behov.

Grøn omstilling og cirkulær økonomi

Mere specifikt oplever erhvervshusene, at det fortsat er centralt for SMV'erne at arbejde med grøn omstilling og cirkulær økonomi, hvor alle erhvervshusene bemærker, at der er behov for løft af virksomhederne ift. grøn og cirkulær omstilling. Erhvervshus Sjælland peger på, at dette bedst løftes i en særlig regional indsats på Sjælland.

Erhvervshus Nordjylland efterspørger bl.a. målrettede indsatser inden for grøn omstilling, mens Erhvervshus Fyn betoner, at det er centralt at støtte grønne teknologier og omstilling af SMV'erne – gerne i regi af fyrtårnene – og anbefaler i forlængelse heraf, at fokus skærpes på regionale bæredygtige strategier, og at indsatsen fra erhvervsfremmebestyrelsen tones i den retning. Erhvervshus Hovedstaden og Bornholm understreger behovet for et samlet værdikædefokus og fokus på synergier i længerevarende indsatser. Erhvervshus Sjælland ser potentiale i at bygge videre på den (cirkulære) symbiosetankegang ift. styrket genanvendelse og forretningsudvikling.

Yderligere ser Erhvervshus Hovedstaden og filialen på Bornholm potentiale i et 360 graders perspektiv på virksomhedernes forretningsmodel med fokus på både cirkulær økonomi og økonomisk vækst, da cirkulær omstilling er komplekst og involverer alle dele af virksomheden og samarbejder på tværs af brancher og i værdikæden, hvorfor der er behov for længerevarende indsatser. I forlængelse heraf foreslår Erhvervshus Hovedstaden, at der ses sammenhængende på både grøn omstilling, cirkulær økonomi, innovation og digitalisering.

Erhvervshus Midtjylland peger på, at udnyttelse af forretningspotentialerne inden for grøn omstilling involverer et bredt spektrum af områder på tværs af sektorer, og at dette er væsentligt at have for øje i bestyrelsens investeringer, mens Erhvervshus Fyn mener, at der bør skabes en større, fokuseret indsats.

Med Investeringsplan 2023 lægges der op til at reservere 200 mio. kr. til en indsats målrettet grøn cirkulær omstilling. Indsatsen foreslås fokuseret på det mellemlange og lange sigte, erhvervshusene beskriver. I forlængelse heraf kan det overvejes fx at basere investeringen på innovativ og stedbunden genanvendelse af ressourcer hos små og mellemstore virksomheder med særligt fokus på forsyningssikkerhed og værdikædesamarbejde.

Således kan bestyrelsen drøfte mulighederne og behovet hos virksomhederne, hvorefter der arbejdes frem mod en konkret idebeskrivelse til behandling på bestyrelsens møde i april 2023. Det kan fx være med fokus på et eller flere af følgende tematikker:

1. Udvikling, implementering og evt. skalering af konkrete cirkulære tiltag i danske SMV'er, der er med til at realisere en højere grad af genbrug og genanvendelse af ressourcer
2. Mulighed for at øge forsyningssikkerheden ved at inkorporere cirkularitet i forretningen og derigennem reducere usikkerhed ift. forsyning af centrale ressourcer og råvarer og/eller komponenter i produktionen
3. SMV'ernes forberedelse på fremtidige krav til (digital) rapportering af bæredygtighed

Energiinfrastruktur

Erhvervshusene har fokus på virksomhedernes akutte udfordringer med særligt stigende energipriser og betonedede særligt i præsentationen for bestyrelsen, at dette i øjeblikket er en meget stor udfordring for den enkelte virksomhed.

Erhvervshus Midtjylland og Sjælland beskriver, at fokus på forbedret energiinfrastruktur som power-to-X har væsentlige potentialer til at afhjælpe de akutte udfordringer over tid. De påpeger imidlertid også, at udnyttelse af potentialerne udfordres af begrænsninger i form af lovgivning, investeringsbehov mv.

Erhvervshus Sjælland foreslår konkret et regionalt initiativ, der skal understøtte power-to-X, hvor højteknologiske virksomheder og iværksættere udvikler nye løsninger for at sikre adgang til grøn og bæredygtig energi.

Med investeringsplan 2023 foreslås ikke indsatser målrettet kompensation for stigende energipriser eller investeringer direkte i energiinfrastruktur. Det har flere årsager, hvor det grundlæggende er vigtigt at holde for øje, at erhvervsfremmebestyrelsen – og erhvervsfremmesystemets – rolle i meget høj grad er forbedring af produktivitet og konkurrenceevne på mellemlangt og langt sigt, mens

bestyrelsens muligheder for at yde støtte fx målrettet kompensation og økonomisk krisehåndtering på kort sigt er yderst begrænsede. Derudover fordrer energiinfrastruktur økonomiske investeringer, der langt overstiger det mulige for erhvervsfremmebestyrelsen, og som derfor vurderes i vid udstrækning at håndteres bedre i andre regi, fx inden for energiområdet, hvor udbygning og tilpasning af energiinfrastruktur og ordninger målrettet energiomstilling er hjemmehørende.

Det er desuden vurderingen, at udbygning af energiinfrastruktur, herunder power-to-X, ikke kan støttes med erhvervsfremmebestyrelsens EU-midler, *jf. også bilag 6.4*. Det bemærkes, at det undtagelsesvist har været muligt at støtte investeringer i bl.a. power-to-X med de midlertidige REACT-EU-midler, men det er ikke muligt i de nye EU-programmer – bortset fra programmet for Fonden for Retfærdig Omstilling, der ikke udmøntes af erhvervsfremmebestyrelsen, men hvor det er forventningen, at der vil blive allokeret midler til energiinfrastruktur i Nordjylland og Sydjylland.

Der, hvor erhvervsfremmesystemet vurderes at kunne hjælpe virksomhederne, er bl.a. i forhold til cirkulær omstilling ved at styrke SMV'ers strategiske arbejde med værdikæder og forsyningsikkerhed, fx SMV:Professionalisering i Virksomhedsprogrammet og den ovenfor foreslåede nye indsats for cirkulær økonomi, ligesom bestyrelsen allerede understøtte udviklingen og markedsintroduktion af nye løsninger inden for grøn og bæredygtig energi, fx energiteknologi via klynger.

4. Lokal og regional erhvervsudvikling

Erhvervshusene efterspørger i varierende omfang og på forskellig vis, at erhvervsfremmebestyrelsen har blik for regionale og lokale behov, potentialer og udfordringer i sine investeringer.

Flere erhvervshuse bemærker overordnet mulighederne for se på lokalversionering eller øget regional tilpasning af landsdækkende indsatser. Der er fx muligheden for at have lokale partnere på landsdækkende indsatser, fokus på balancen mellem land og by og generelt udvikling af en projektportefølje og tilpasning af eksisterende signaturindsatser, hvor relevante virksomheder deltager, uanset hvor de er placeret i landet.

Derudover bemærker erhvervshusene i Sjælland og Sydjylland, at der i deres opland er behov for at løfte et segment af driftsorienterede SMV'er med henblik på, at de efterfølgende kan indgå i dybere og mere fokuserede udviklingsforløb i regi af fx signaturindsatserne. I forlængelse heraf foreslår de samme erhvervshuse specifikt regionale og/eller lokale indsatser, mens andre erhvervshuse i præsentationen for bestyrelsen bemærkede, at erhvervshusenes kerneopgave og basisbevilling allerede i tilstrækkelig grad omfatter dette.

Disse dele af bidragene betoner således vigtigheden af samlede forberedende eller modningsfokuserede indsatser, der kan ramme flere tematikker, fx grøn omstilling, digitalisering, eksportforberedelse og adgang til kvalificeret arbejdskraft i en fleksibel og helhedsorienteret indsats. Efterfølgende kan virksomhederne deltage i mere fokuserede indsatser og programmer. Konkret bemærker erhvervshusfilialen på Bornholm, at det er væsentligt, at der skabes plads til kollektive forløb for virksomheder, der befinder sig i dette segment. Erhvervshusene Sydjylland og Sjælland bemærker, at der er behov for indsatser, hvor det i højere grad er muligt for operatøren, der i denne type indsatser typisk er erhvervshuse, at håndholde og hjælpe virksomhederne bredere og mere længerevarende.

Erhvervshus Sjælland peger på, at dette bedst håndteres i det foreslåede Sjællandsprogram. Det er vurderingen, at det vil kræve, at operatøren får relativt flere midler til egne lønomkostninger, hvormed færre midler vil tilgå SMV'erne.

Med forslaget til investeringsplanen for 2023 lægges der op til flere større indsatser med et klart lokalt og regionalt perspektiv. Det gælder særligt en større investering i lokale erhvervsfyrtårne II, som i deres natur tager udgangspunkt i stedbaserede potentialer. Derudover lægges der op til flere større investeringer i turismeområdet med stedbunden udvikling i fokus. På samme måde lægges der op til en investering i udvikling af erhvervsområdet inden for velfærdsteknologi, hvor de støttede indsatser forventes at tage udgangspunkt i lokale udfordringer på fx et eller flere plejehjem og vil således have et eller flere lokale omdrejningspunkter, evt. via bestemte kommuner eller dele af sundhedsvæsenet som primærkunde for løsningerne.

Samlet vurderes det således, at forslaget til Investeringsplan 2023 har et tydeligt fokus på at investere i lokale og regionale udfordringer og potentialer, idet det dog bemærkes, at bestyrelsen har mulighed for at prioritere en målrettet lokal indsats. Dette vurderes imidlertid ikke hensigtsmæssigt, da lokale og regionale hensyn er gennemgående for de foreslåede investeringer – uagtet, at der ikke er en enkeltstående lokal indsats, og der samtidig er et hensyn til at sikre, at midler til forretningsudvikling – herunder lokal forretningsudvikling – kan dække fremtidige behov ift. særligt virksomhedsprogrammet. En prioritering af en særskilt lokal indsats vil alt andet lige være på bekostning af mulighederne for at videreføre Virksomhedsprogrammet efter 2025.

Endeligt skal det bemærkes, at lokal og regional forankring altid indgår som et hensyn, når bestyrelsens midler udmøntes, og at sekretariatet løbende har fokus på at igangværende indsatser, særligt de større og landsdækkende, bliver udrullet, anvendt og tilgængeliggjorte på hensigtsmæssig vis over for hele den relevante målgruppe af virksomheder på tværs af landet. Således er der fx løbende dialog med erhvervshusene om Virksomhedsprogrammets og med klyngerne om den geografiske spredning af deltagere.

Sjællandsprogram

Erhvervshus Sjælland rejser et konkret ønske om et regionalt program målrettet alene virksomheder i Region Sjælland. Således foreslår erhvervshuset et særskilt Sjællandsprogram i forlængelse af den givne ramme for EU-programmerne, hvor 32 pct. af EU-midlerne skal anvendes i Region Sjælland, *jf. bilag 6.4 og appendiks 6.b.*

Erhvervshuset anfører på den baggrund, at der er behov for en særlig indsats for at løfte erhvervslivet i regionen. Erhvervshus Sjælland betoner, at de nationale indsatser – baseret på tidligere erfaringer – ikke kan stå alene i Region Sjælland givet særlige erhvervsdemografiske forhold i regionen. Erhvervshus Sjælland beskriver således, at de sjællandske virksomheder er mindre udviklingsorienterede, og at det kræver større, typisk håndholdte og mere støtteintensive indsatser fra erhvervsfremmeaktører at motivere og understøtte sjællandske virksomheder på tværs af erhvervsfremmebestyrelsens indsatsområder.

Erhvervshuset foreslår, at Sjællandsprogrammet skal adressere syv udfordringer i ét samlet initiativ bestående af flere delindsatser:

- *For få iværksættere:* Erhvervshus Sjælland anbefaler, at iværksætterområdet prioriteres med fokus på vækstiværksættere via skalering, fx forløb med

fokus på strategi og ledelse. Derudover bemærker Erhvervshus Sjælland, at behovene varierer på tværs af branche, produkt og udviklingsstadiet, hvorfor indsatsen skal være fleksibel.

- For få eksporterende virksomheder og lav eksportandel hos dem, som eksporterer: Erhvervshuset beskriver, at eksporterende virksomheder er mere produktive, hvorfor et fokus på at øge andelen af eksporterende virksomheder kan bidrage til at løfte produktivitetssudfordringer. Erhvervshuset angiver, at virksomhederne har brug for vejledning og sparring med tid til den enkelte virksomhed, så flere kan hjælpes af SMV:Eksport.
- For få virksomheder med høj digitaliseringsgrad og mange helt uden kompetencer: Erhvervshuset konstaterer, at færre sjællandske virksomheder deltager i SMV:digital, fordi de er mindre digitalt modne, og anbefaler på den baggrund, at der arbejdes med digitalisering i SMV'erne, så de kan modnes til SMV:digital, fx via rådgivning og sparring.
- Mange virksomheder uden strategisk afsæt og kompetent ledelse: Erhvervshuset beskriver, at den store andel af virksomheder uden strategisk afsæt og en bevidst ledelse er medvirkende til, at de sjællandske virksomheder i mindre grad bruger nationale programmer, hvilket erhvervshuset foreslår håndteret ved længerevarende forløb.
- Lav andel højtuddannede og størst andel af alle regioner af folk helt uden uddannelse: Erhvervshuset pointerer, at ved at opkvalificere til faglærte kan der opnås stor effekt på produktivitet samt digital og grøn omstilling, hvor erhvervshuset ser en særlig indsats ift. kvalificeret arbejdskraft med fokus på fx grøn og digital omstilling.
- Markant færre store virksomheder end de øvrige regioner: Erhvervshuset Sjælland ser behov for en investeringsindsats, der tiltrækker virksomheder og gennemfører eliteforløb for virksomheder med særligt potentiale.
- Få grønne job og få grønne virksomheder: Erhvervshuset foreslår at bygge videre på den (cirkulære) symbiosetankegang ift. styrket genanvendelse og forretningsudvikling i en unik sjællandsk styrkeposition med fokus på unge virksomheders behov for sparring og støtte til at gøre de nye løsninger økonomisk bæredygtige.

Det vurderes, at det foreslåede Sjællandsprogram vil overlape med flere signaturindsatser, herunder særligt Virksomhedsprogrammet og Iværksætterindsatsen, samt dele af bestyrelsens investeringer i indsats målrettet kvalificeret arbejdskraft, der er igangsat i 2022, og en ny grøn indsats målrettet cirkulære værdikæder. Endvidere vurderes det, at de eksisterende signaturindsatser allerede rummer størstedelen af det efterspurgte fra Erhvervshus Sjælland, hvilket også underbygges af, at virkemidlerne vil være de samme. Det er særligt det nye spor i Virksomhedsprogrammet SMV:Professionalisering, hvor der vurderes at være gode muligheder for, at alle virksomheder – herunder også de sjællandske – kan indgå og få det nødvendige løft til at indgå i de øvrige spor.

Samlet vurderes det således, at det ikke er tilstrækkelig anskueliggjort, at der er entydige særlige behov på Sjælland, som kan oppebære, at der investeres i eksklusive indsats i Region Sjælland uden risiko for at erhvervsfremmesystemet i et vist omfang fragmenteres og væsentlig indvirkning på flere af øvrige hovedindsatser.

Da det er et væsentligt hensyn, at den samlede økonomiske ramme til Region Sjælland investeres hensigtsmæssigt – både ift. indsats og over tid – er der løbende opmærksomhed herpå i investeringsplan og konkrete udmøntninger, ligesom det analytiske grundlag for at kunne udmønte rammen til Sjælland

løbende udvikles, herunder hvordan lokale perspektiver rummes i signaturindsatser. Konkret har sekretariatet bedt COWI gennemføre en analyse i efteråret 2022 målrettet erfaringer med udmøntninger i Region Sjælland i EU-programperioden 2014-20. Det vurderes således også at tale for, at der ikke igangsættes et Sjællandsprogram.

Såfremt bestyrelsen beslutter, at der skal gennemføres et Sjællandsprogram som foreslået, vil det betyde, Investeringsplan 2023 skal omarbejdes og ikke kan implementeres i den foreslåede form. Det vil indebære, at størstedelen af de foreslåede elementer i planen skal nedjusteres, så der frigøres midler til at medfinansiere et Sjællandsprogram. Derudover er den langsigtede konsekvens – givet de relevante økonomiske EU-rammer, der kan finansiere de af Erhvervshus Sjælland ønskede indsatser – at bestyrelsen vil skulle beskære især Virksomhedsprogrammet yderligere end forventet fra 2025, ligesom en række andre igangværende indsatser, især iværksætterprogrammet og arbejdskraft, vil skulle nedskæles fremadrettet for at skabe økonomisk råderum til en særskilt Sjællandsinvestering fra 2023 og frem. Endeligt vil det vanskeliggøre mulighederne for, at bestyrelsen fremover kan imødekomme mere uforudsete behov, fx forårsaget af konjunkturændringer, geopolitik eller andet.

Det må desuden – hvis bestyrelsen beslutter en Sjællandsindsats – forventes, at Sjællandsindsatsen skal tilpasses indholdsmæssigt ift. det, Erhvervshus Sjælland har foreslået i retning af cirkulær omstilling på bekostning af forretningsudvikling, herunder eksport, digitalisering, tiltrækning af virksomheder samt strategisk virksomhedsledelse, og omvendt et større fokus på cirkulær omstilling.

5. Internationalisering, digitalisering og arbejdskraft

Erhvervshusene peger yderligere på internationalisering, digitalisering og adgang til kvalificeret arbejdskraft som fortsat væsentlige for virksomhederne.

Kvalificeret arbejdskraft

Erhvervshusene lægger vægt på, at manglen på kvalificeret arbejdskraft fortsat er en aktuell udfordring for virksomhederne for at kunne opretholde produktivitet, konkurrenceevne og internationalisering, og at det strukturelt er en udfordring, som bestyrelsen kan mitigere via en bred palette af tiltag.

Erhvervshusene Nordjylland, Midtjylland og Sydjylland peger på tiltrækning af udenlandsk arbejdskraft, flere faglærte, om- og opkvalificering til bl.a. nye behov i virksomhederne (substitution) eller tiltrækning af nye typer af kompetencer i forskellige virksomhedstyper, mens erhvervshusfilialen på Bornholm ser et behov for tiltrækning af højt kvalificeret arbejdskraft, og Erhvervshus Sydjylland betoner behovet for kompetencer til den grønne omstilling. Erhvervshusene Midtjylland og Sydjylland bemærker desuden, at koordinering mellem beskæftigelses-, uddannelses- og erhvervsfremmesystemerne er vigtig, og at der sigtes efter et bredt branchefokus i den strategiske indsats.

Bestyrelsen har i 2022 investeret 244 mio. kr. til udvikling af grønne kompetencer – både målrettet udenlandsk arbejdskraft, social inklusion, op- og omkvalificering og faglærte. Der er således igangsat en palette af indsatser for at øge den kvalificerede arbejdskraft til virksomhedernes behov.

Med Investeringsplan 2023 lægges der yderligere op til at investere i kompetenceudvikling, formel uddannelse, tiltrækning af arbejdskraft og/eller social

inklusion inden for Erhvervsfyrtårne II – afhængigt af behovene i den enkelte fyrtårnsindsats.

I præsentationen for Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse den 20. september 2022 blev der bemærket et opmærksomhedspunkt i forhold til, om de aktuelle makrotendenser vil kunne give anledning til, at der i de kommende år vil komme en nedgang i beskæftigelsen på visse områder, hvor der i dag er mangel på arbejdskraft, hvormed kommende investeringer i højere grad bør fokuseres renere på en strukturel udfordring over tid og i mindre grad en aktuel udfordring. Dette forhold taler yderligere for, at bestyrelsen forholder sig afventende på arbejdskraftområdet og dermed ikke igangsætter en sådan indsats i 2023, hvor der er risiko for, at indsatsen ikke vil matche de til den tids relevante behov. Således lægges der op til at afvente den eksisterende investering i kvalificeret arbejdskraft gennemført i 2022 samt den generelle samfundsudvikling i 2023, før der foretages yderligere investeringer inden for området.

Digitalisering og automatisering

Nogle erhvervshuse påpeger behovet for fortsat digital omstilling af virksomhederne fra forskellige perspektiver. Erhvervshus Midtjylland nævner SMV:Digital i regi af Virksomhedsprogrammet, mens Erhvervshus Nordjylland også nævner langsigtede investeringer i forhold European Digital Innovation Hubs, og Erhvervshus Midtjylland bemærker, at videreudvikling af Virksomhedsguiden er en prioritet. Erhvervshus Midtjylland nævner desuden, at sam-tænkning af digital omstilling og automatisering med grøn omstilling, fx ift. øget dataanvendelse, er efterspurgt, og at de observerer, at der er virksomhedstransformation og tilpasning til den grønne og digitale dagsorden, som har ændret forsyningskæderne og skaber nye kompetencebehov.

Med investeringsplan 2023 lægges der op til, at der investeres i yderligere udvikling af tredjepartsapplikationer til Virksomhedsguiden, *Digitale værktøjer II*, for at digitalisere tilbuddene i erhvervsfremmesystemet yderligere og give SMV'er 24-7 adgang til hjælp til at understøtte deres forretning.

Derudover kan digital omstilling, som drivkraft i den grønne omstilling, løftes i regi af en kommende indsats målrettet cirkulære værdikæder, ligesom SMV:Digital også kan løfte virksomheder ift. digital omstilling.

Internationalisering

Erhvervshus Hovedstaden, Nordjylland og Sjælland giver udtryk for, at der er store perspektiver i at øge andelen af eksporterende og internationalt orienterede virksomheder med behov for indsatser, der løfter virksomhederne på dette område. Erhvervshus Sjælland peger på, at det bedst håndteres i et særskilt Sjællandsprogram.

Erhvervshusene bemærker, at grundet den aktuelle geopolitiske situation med udfordringer i forsyningskæder på råvareleverancer, komponenter mv. er internationaliseringsaspektet yderligere aktualiseret. Erhvervshus Hovedstaden er optagede af længerevarende internationale skaleringsforløb for virksomheder på tærsklen til eksport – og som har behov for assistance ud over 1-1-vejledningen, som leveres af erhvervshuse, mens Erhvervshus Fyn fremhæver internationale markedsbesøg – gerne med et fyrtårnsafsæt som en mulighed. Erhvervshus Hovedstaden påpeger desuden, at der mangler et sammenhængende internationaliseringstilbud.

Generelt er internationalisering et tema, der indgår tværgående i en række af bestyrelsens indsatser, herunder virksomhedsprogrammet, tiltrækning af kvalificeret arbejdskraft og klyngeindsatsen. Derudover vurderes flere af de internationaliseringsudfordringer, inkl. forsyningskæder, som erhvervshusene nævner at kunne adresseres i SMV:Eksport og SMV:Professionalisering i Virksomhedsprogrammet 2023-2025, ligesom internationalisering forventes at blive et centralt indsatsområde i bestyrelsens kommende iværksætterindsats.

Bestyrelsen har mulighed for at prioritere en målrettet indsats for internationalisering, men det vurderes ikke hensigtsmæssigt, da internationalisering i vid udstrækning er gennemgående i en række af bestyrelsens indsatser, ligesom der er et hensyn til at sikre, at midler til forretningsudvikling – herunder internationalisering – kan dække det fremtidige finansieringsbehov, der kræves for at kunne videreføre virksomhedsprogrammet fra 2025 og frem. En prioritering af en særskilt indsats til internationalisering i 2023 vil således alt andet lige være på bekostning af Virksomhedsprogrammet efter 2025. Såfremt der ønskes en særskilt internationaliseringsindsats, som ikke kan håndteres gennem SMV:Eksport, SMV:Professionalisering og det nye iværksætterprogram, bør det ske i tæt koordinering med The Trade Council, så bestyrelsens indsatser målrettes eksportforberedende indsatser. Ligeledes er det væsentligt at sikre plads til private rådgiveres rolle, idet internationalisering og eksportfremme er et område, hvor mange sektordybe kompetencer findes blandt danske og internationale, private, rådgivere.

Innovation

Erhvervshus Hovedstaden bemærker et behov for en kobling af innovation og forretningsudvikling, som er komplementært til klyngeindsatsen og med et fokus på test og demonstrationsforløb, mens Erhvervshus Sydjylland nævner et konkret behov for øget regionalt fokus på transport- og logistik og forsvarsområdet.

I den igangværende klyngeindsats 2021-2024 har Erhvervsfremmebestyrelsen givet klyngeorganisationerne mulighed for at samarbejde med bl.a. erhvervshusene om forretnings siden af innovation, så virksomhederne kan tilbydes et samlet tilbud. Klyngeorganisationerne har også fået bedre vilkår for at samarbejde med GTS'er og andre testfaciliteter, ligesom SMV:Grøn i de kommende år tilbyder tilskud til SMV'ers testbehov. Yderligere og særskilte investeringer i innovation målrettet de anførte erhvervs- og teknologiområder rummer risiko for at skabe overlap med klyngeindsatsen, ligesom det vil kræve en besparelse på klyngeindsats fra 2025 og frem at prioritere ovennævnte ønsker i 2023.